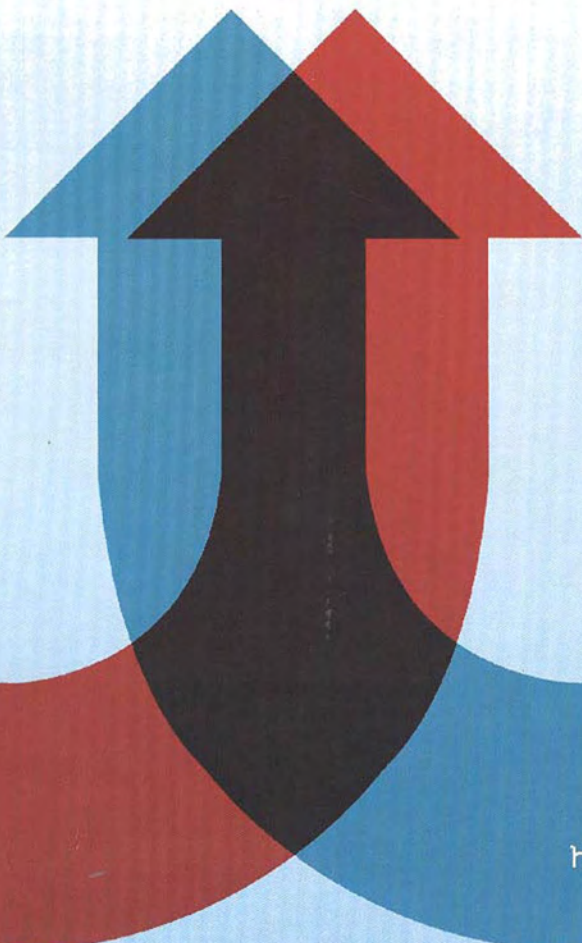

การศึกษาการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ
ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสาวเกศินี เพ็ญศิริ
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ
หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2555

ก

การศึกษาการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ
ศูนย์ข้อมูลภูมิภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวัง
สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสาวเกศินี เพ็ญศิริ
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ

งานศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ฝ่ายบริการ
หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร
๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

คำนำ

การศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๔ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้มาใช้บริการ สำหรับเป็นแนวทางในการแสวงหาสารสนเทศ นำมาบริการได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ จะเป็นประโยชน์ แก่ผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสมควร

ขอขอบพระคุณ นางกาญจนา สุคนธมณี บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ หัวหน้าหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ และนางสาวยุพดี จารุทรัพย์ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายบริการ ที่จุดประกาย ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และเติมเต็มเนื้อหาภายในเล่มอย่างดียิ่ง

นางสาวเกศินี เพ็ญศิริ

กันยายน ๒๕๕๕

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
คำนำ.....	ข
สารบัญตาราง	จ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๑
ขอบเขตการศึกษา	๒
นิยามศัพท์เฉพาะ	๒
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	๒
๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๓
หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์	๓
วัตถุประสงค์ของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์	๔
ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก	๕
วัตถุประสงค์	๖
ทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ	๗
สารสนเทศ	๑๐
การใช้บริการสารสนเทศ	๑๑
การบริการสารสนเทศภาคตะวันตก	๑๑
๓ วิธีดำเนินการศึกษา	๑๒

	หน้า
๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๓
ผลการศึกษา	๑๓
ผลการศึกษาจากแบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก	๑๑
ผลการศึกษาจากแบบสอบถามการใช้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก	๑๖
๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๙
สรุปผลการศึกษา	๑๙
อภิปรายผล	๑๙
ข้อเสนอแนะ	๒๐
ภาคผนวก	
แบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก	๒๒
แบบสอบถามการใช้ทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก	๒๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงร้อยละจำนวนผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูล ภาคตะวันตก จำแนกตามเพศ	๑๓
๒	แสดงร้อยละจำนวนผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูล ภาคตะวันตก จำแนกตามประเภทผู้ใช้บริการ	๑๔
๓	แสดงร้อยละจำนวนผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูล ภาคตะวันตก จำแนกตามช่วงเวลาที่ใช้บริการ	๑๕
๔	แสดงร้อยละจำนวนทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ที่ให้บริการ จำแนกตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ	๑๖
๕	การใช้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ ราย	๑๗

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก สำหรับเป็นแนวทางในการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศ นำมาบริการได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ จากแบบขอใช้บริการสารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๔ จำแนกตามเพศ ผู้ใช้บริการ เดือนที่ใช้บริการ ประเภททรัพยากรสารสนเทศ และจากแบบสอบถามการใช้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ ราย

ผลการศึกษาจากแบบขอใช้บริการสารนิเทศของผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก พบว่า ผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นบุคคลภายในมหาวิทยาลัยมากกว่าบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย สำหรับเดือนที่ใช้มากที่สุดคือมกราคม และมีนาคม และผลการศึกษา จากแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากกว่าผู้ชาย ส่วนมากเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด คือการประกอบการทำรายงาน แหล่งหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุดคือ OPAC ของหอสมุด และได้รับสารสนเทศตรงตามความต้องการ ๑๐๐ %

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ เป็นหน่วยงานหรือแหล่งสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า การวิจัยและสร้างสรรค์งาน การเพิ่มพูนความรู้ ดังนั้นจึงมีการสร้างบริการใหม่ๆ บริการเชิงรุกตลอดเวลา ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการให้แปลกแตกต่างไปจากที่เคยปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ตื่นตาตื่นใจกับบริการใหม่ๆ และเป็นไปตามสภาพสังคมและความต้องการของผู้ใช้บริการ

ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกนับแต่มีการจัดตั้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มีพัฒนาการต่อเนื่อง มีการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ทำให้การบริการแต่เดิมที่เน้นการให้บริการด้วยระบบมือ และรอผู้ใช้บริการเข้ามาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นการให้บริการระบบออนไลน์โดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศเรื่องสำคัญเรื่องที่ต้องการผ่านเว็บไซต์ของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

อย่างไรก็ตาม การมาใช้บริการที่ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกพบว่ามีมารมาขอใช้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ขอใช้บริการต้องกรอกรายละเอียดความต้องการในแบบขอใช้สารนิเทศที่ศูนย์ข้อมูลจัดทำขึ้น ผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้ให้บริการ จึงเห็นควรศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีบริการในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกทั้งจากแบบขอใช้สารนิเทศและแบบสอบถามที่สอบถามผู้มาใช้บริการในปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อต้องการทราบข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก สำหรับเป็นแนวทางในการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศนำมาบริการได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของผู้มาใช้บริการ จากแบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๔ และการศึกษาจากแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามผู้มาใช้บริการเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ รายเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

สารสนเทศ	หมายถึง	ข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่จัดเก็บในรูปแบบหนังสือ กฤตภาค และอื่นๆ ที่ให้บริการระบบชั้นปิด ณ ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
การใช้บริการ	หมายถึง	การที่ผู้ใช้บริการแจ้งความจำนงขอใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีบริการในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก	หมายถึง	ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

๑. ทราบข้อมูลการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก
๒. ข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศ นำมาบริการและการจัดบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกให้มากขึ้นต่อไป

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้ศึกษาและรวบรวมประวัติ พัฒนาการของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ ประวัติและความสำคัญการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงใต้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

๑. หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
๒. ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงใต้
๓. สารสนเทศ
๔. การใช้บริการสารสนเทศ
๕. การบริการสารสนเทศภาคตะวันออกเฉียงใต้

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์

พ.ศ.๒๕๑๑ หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ เปิดดำเนินการพร้อมกับการจัดตั้งวิทยาลัย ทับแก้ว มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยใช้สถานที่บริเวณ ห้องกลางชั้นล่างอาคาร เอ๑ ซึ่งเป็นอาคารหอพักนักศึกษาหญิง เป็นที่ทำการชั่วคราว เนื้อที่ ประมาณ ๒๐๐ ตารางเมตร

พ.ศ.๒๕๑๔ ได้ขยายเนื้อที่ตลอดชั้นล่างอาคารเอ๑ (ประมาณ ๔๐๐ ตารางเมตร) แต่ สถานที่ยังคงคับแคบมาก ดังนั้นแต่ละคณะวิชาในพระราชวังสนามจันทร์ คือ คณะอักษรศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จึงจัดให้มีการบริการห้องสมุดในคณะขึ้น

พ.ศ.๒๕๑๘ มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้ยุบห้องสมุดคณะรวมเข้ากับหอสมุดกลาง เรียกชื่อว่า "หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์"

พ.ศ.๒๕๑๙ ได้ย้ายหอสมุดไปที่อาคารถาวรหลังใหม่ ๒ ชั้น มีเนื้อที่ ๒.๒๖๖ ตารางเมตร และเปิดทำการเมื่อ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ในปีเดียวกันนี้มหาวิทยาลัยกำหนดให้ผนวก ห้องสมุดเสียง ห้องปฏิบัติการทางภาษา (ตั้งอยู่ที่ชั้น ๓ อาคาร เอ๓) รวมเข้ากับหอสมุด มีฐานะ เป็น "แผนกห้องสมุด ห้องสมุดเสียงและอุปกรณ์โสตทัศน" ขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พ.ศ.๒๕๒๑ เมื่อการขยายตัวทางการศึกษาและการเติบโตของมหาวิทยาลัยศิลปากร ทำให้มหาวิทยาลัยตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาปรับปรุงแบ่งส่วนราชการใหม่ และบรรจุโครงการพัฒนาห้องสมุดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาและสังคม ระยะที่ ๔

พ.ศ.๒๕๓๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้ง "สำนักหอสมุดกลาง" ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.๒๕๓๒ มาตรา ๘ วรรค ๒ โดยรวมแผนกห้องสมุดฯ ของวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และวิทยาเขตวังท่าพระ เข้าด้วยกัน มีฐานะเทียบเท่าคณะวิชา

พ.ศ.๒๕๓๕ (๒๐ มีนาคม) มหาวิทยาลัยได้แบ่งส่วนราชการของสำนักหอสมุดกลาง ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๓๕ โดยที่หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์เป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งใน ๓ ส่วนของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวคือ ๑) สำนักงานเลขานุการ ๒) หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ และ ๓) หอสมุดสาขา วังท่าพระ

พ.ศ.๒๕๓๖ (๒๖ เมษายน) ได้ย้ายหอสมุดจากอาคารถาวรหลังเก่าขนาด ๒ ชั้นมาเปิดบริการที่อาคารถาวร ๔ ชั้น เนื้อที่ ๕.๑๐๓ ตารางเมตร

พ.ศ.๒๕๔๔ (๑ ตุลาคม) ได้ขยายพื้นที่ไปยังอาคารห่อมหหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งเป็นอาคารถาวร ๕ ชั้น มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๘.๖๕๒ ตารางเมตร (เนื้อที่ให้บริการ ๖.๗๒๒ ตารางเมตร)

ปัจจุบัน หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์มีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หัวหน้าหอสมุดทำหน้าที่บริหารจัดการและดำเนินงานภายในหอสมุดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการประจำสำนักหอสมุดกลาง

วัตถุประสงค์ของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์

ภาระหน้าที่หลักของสำนักหอสมุดกลางก็คือ ภาระหน้าที่หลักของหอสมุด พระราชวังสนามจันทร์ กล่าวคือ เพื่อเป็นแหล่งบริการทางวิชาการ แก่สังคมภายใน และภายนอก

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริการด้านห้องสมุดและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับส่งเสริมการเรียนการสอน และการวิจัยของอาจารย์ นักศึกษา และข้าราชการของมหาวิทยาลัย ตลอดจนบุคคลภายนอก

๒. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม เก็บรักษา และให้บริการด้านข้อมูล เอกสาร โสตทัศนวัสดุที่มีความสำคัญและมีคุณค่า

๓. เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อและข้อสนเทศทางด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรมไทย

๔. เพื่อขยายขอบเขตเครือข่ายความร่วมมือและประสานงานกับมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เป็นการเพิ่มคุณภาพด้านบริการวิชาการ

๕. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บ และการสืบค้นข้อมูลทั้งงานบริหารและงานบริการของหอสมุด

๖. เพื่อความร่วมมือโดยเป็นแหล่งฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทางวิชาชีพแก่นักศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีทางการศึกษา และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบัน (กันยายน ๒๕๕๕) หอสมุด พระราชวังสนามจันทร์มีบุคลากรจำนวน ๕๔ คน เป็นบรรณารักษ์ ๑๕ คน ข้าราชการและพนักงานในตำแหน่งต่างๆ ๒๒ คน ลูกจ้างประจำ ๗ คน และลูกจ้างชั่วคราว ๑๐ คน

ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก มีที่มาจาก “โครงการจัดตั้งเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศภูมิภาคตะวันตก” ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการเรียนการสอนสาขาสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๒๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจตนา นาควัชระ คณบดีคณะอักษรศาสตร์ ขณะนั้น ได้จัดตั้งภาควิชาสังคมศาสตร์ขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตรคือ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในภาคชนบท ระยะแรกการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นให้นักศึกษาออกไปศึกษาเรียนรู้ในภาคสนาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภูมิภาคและได้วางแนวทางในการนำสิ่งที่ได้มานั้น มาจัดระบบและนำออกบริการแก่ผู้สนใจเพื่อขยายการดำเนินงานด้านข้อมูลสารสนเทศจัดตั้งเป็น “ศูนย์ข้อมูล” ของภูมิภาคในโอกาสต่อไป

พ.ศ.๒๕๒๗ ภาควิชาสังคมศาสตร์ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิเอเชีย จัดทำ “โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลภูมิภาคตะวันตก” แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรก ว่าด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล มอบหมายให้คณาจารย์ในภาควิชาสังคมศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตามโครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ เพื่อขอจัดตั้งศูนย์ข้อมูลไว้บริการนักศึกษา ณ หอสมุด พระราชวังสนามจันทร์ การดำเนินงานในระยะที่สองและระยะต่อๆ มาซึ่งเป็นงานว่าด้วยการ จัดระบบและให้บริการ จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ (ขณะนั้นมี ฐานะเป็นแผนกห้องสมุด) นับแต่นั้นเป็นต้นมา โดยระยะแรกกำหนดให้มีบรรณารักษ์จากฝ่าย/ งานต่างๆ ช่วยกันดำเนินงานด้านเทคนิคและการบริการ

พ.ศ.๒๕๒๙ มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้โอนงานศูนย์ข้อมูลภูมิภาคตะวันตกไปสังกัด สถาบันวิจัยและพัฒนา อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว จึงยังคง งานบริการข้อมูลภูมิภาคตะวันตกไว้ในหอสมุด ตามเดิม มีฐานะเป็นงานหนึ่งภายใต้ฝ่ายบริการ หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ และยังคงใช้ชื่อเดิมที่ชาวหอสมุดและผู้ใช้บริการคุ้นกันคืออยู่แล้วว่า ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก มีที่ทำการอยู่ ณ ชั้น ๒ อาคารหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๕) ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก มีบรรณารักษ์ รับผิดชอบโดยตรง ๑ คน และมีเจ้าหน้าที่อีก ๑ คน

เมื่อพิจารณาเกณฑ์การแบ่งภูมิภาคตามราชบัณฑิตยสถานซึ่งยึดเกณฑ์การแบ่งภูมิภาค ของคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ กำหนดให้พื้นที่ภาคตะวันตก ประกอบด้วย ๕ จังหวัดคือ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ แต่จากการรวบรวมสารสนเทศของภาควิชา สังคมศาสตร์ตั้งแต่เริ่มแรกในปี ๒๕๒๖ นั้น เป็นการแบ่งตามเกณฑ์ขอบเขตภูมิภาคของ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แบ่งเป็น ๘ จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ โดยพิจารณา จากความคล้ายคลึงกันของแต่ละพื้นที่จังหวัดในด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรได้ ประชากร การที่ดิน และปัญหาสังคม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา

วัตถุประสงค์

ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานและการให้บริการไว้ ตั้งแต่เริ่มแรกการจัดตั้ง ดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคตะวันตกให้ทันสมัยอยู่เสมอ
๒. เพื่อเสริมการดำเนินงานของหอสมุดฯ ในการเข้าร่วมกับเครือข่ายสารสนเทศต่างๆ ได้แก่ โครงการเครือข่ายข้อมูลภูมิภาคตะวันตก และข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

๓. เพื่อพัฒนาและสร้างเอกลักษณ์ทางด้านข้อมูลภูมิภาคตะวันตกให้กับหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
๔. เพื่อเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับโครงการศูนย์ข้อมูลภูมิภาคตะวันตก ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
๕. เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สนใจข้อมูลภูมิภาคตะวันตก สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและตรงกับความต้องการมากที่สุด
๖. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียน การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยและผู้สนใจทั่วไป

ทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ

ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก มีทรัพยากรสารสนเทศให้บริการ ดังนี้

๑. หนังสือ เป็นหนังสือทั่วไปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันตก
๒. กฤตภาค เป็นข่าวที่ตัดจากหนังสือพิมพ์รายวันและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
๓. จุลสาร เป็นหนังสือเล่มเล็กๆที่มีจำนวนหน้าจำกัดและมีขนาดเล็กกว่าหนังสือทั่วไป
๔. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น บทความวารสาร โสตทัศนวัสดุ

เนื่องจากเป็นภูมิภาคสำคัญของประเทศที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว การรวบรวมจัดเก็บสารสนเทศในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก จึงเป็นการรวบรวมเพื่อให้บริการหลากหลายด้าน ได้แก่

๑. ด้านเศรษฐกิจ

ในฐานะเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ และอุตสาหกรรม การเกษตรที่สำคัญ อาทิ ข้าว อ้อย พืช ผลไม้ สุกกร และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น น้ำตาล สับปะรด

๒. ด้านเกษตรกรรม

ประมวลองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคการเพาะปลูกพืช พืชสวน พืชไร่ การเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนองค์ความรู้ การทำเกษตรผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิตการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

๓. ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปวัฒนธรรม

เรื่องราวของประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ อนุสาวรีย์ พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน พิพิธภัณฑสถานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแง่ประวัติศาสตร์และโบราณคดี อันเป็น

๔. ด้านชาติพันธุ์

เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคม ชุมชน ความเป็นอยู่ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภาษาและวรรณกรรม ปัญหาและข้อพิพาท รวมทั้งผลกระทบและการได้รับผลกระทบในของชนกลุ่มน้อย ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์แห่งชนชาติ ล้วนมีความโดดเด่นในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ของภูมิภาคนี้ เช่น ไทดำ(โซ่ง) กะเหรี่ยง มอญ ละว้า พม่า ลาวพวน ลาวครั่ง ลาวตี้ ลาวเวียง ลาวยวน เขมร ญวน กวย(ส่วย) มุสลิม และจีน

๕. ด้านการศึกษา

เป็นภูมิภาคที่มีสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักหลากหลายประเภท ตั้งอยู่ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตกำแพงแสน) มหาวิทยาลัยมหิดล (วิทยาเขตศาลายา) มหาวิทยาลัยคริสเตียน มหาวิทยาลัยนานาชาติ เช่น มหาวิทยาลัยนานาชาติแอสแตมฟอร์ด มหาวิทยาลัยเวสเตอร์ (ประเทศไทย) มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏในพื้นที่ ๔ จังหวัด คือ กาญจนบุรี นครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (วิทยาเขตศาลายา) นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาประเภทอื่นๆ เช่น วิทยาลัยแสงธรรม โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว

นับเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีความร่ำรวยบนความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง

๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ชายหาดหัวหิน ชายหาดชะอำ เกาะสิงห์โต เกาะร่ำรำ ถ้ำดาวดึงส์ ถ้ำสาริกา อุทยานแห่งชาติไทรโยค อุทยานแห่งชาติถ้ำธารลอด อุทยานแห่งชาติเขาแหลม อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร พุน้ำร้อน หินดาด บ่อพุน้ำร้อนโป่งกระทิง ๒) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น สะพานข้ามแม่น้ำแคว ทางรถไฟสายมรณะ สุสานทหารสัมพันธมิตรดอนรัก อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม

ผลงานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสร้างสรรค์คือ ผลงานด้านภาษาถิ่นและภาษาไทยในภูมิภาค รวมถึงวรรณกรรมท้องถิ่น สารานุกรมภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่น เป็นต้น

๘. ด้านปรัชญา ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น วัด พระสงฆ์ รวมเครื่องราง ของขลังที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของท้องถิ่นนั้นๆ ปรัชญา ความเชื่อ ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมไปถึงการละเล่น การแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี และนันทนาการ ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน เช่น การแข่งวัวลาน การเล่นโม่ง การทอยสะบ้า การเล่นคอน หุ่น กระบอ การละเล่นของหลวง เช่น หนังใหญ่ เพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงปรบไก่ เพลงอีแซว เพลงพวงมาลัย

๙. ด้านศิลปกรรม

รวมผลงานการอนุรักษ์และสร้างสรรค์งานด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ทัศนศิลป์ ประณีตศิลป์ สถาปัตยกรรม คีตศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

๑๐. ด้านอาหารและโภชนาการ

การเลือกสรร การประดิษฐ์ การปรุงแต่งอาหาร โภชนาการ นำไปสู่การผลิตเป็นสินค้าและบริการที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ได้รับความนิยมนำแพร่หลาย ตลอดจนสามารถขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากรท้องถิ่น

๑๑. ด้านการแพทย์แผนไทย

การจัดการป้องกัน การรักษาสุขภาพของคนในท้องถิ่นที่เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพร การนวดแผนโบราณ การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน

๑๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตของท้องถิ่น ซึ่งเป็นขบวนการที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงาน สับประรด ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตหัตถกรรมท้องถิ่น กลุ่มหัตถกรรมต่างๆ รวมทั้งผลกระทบ และปัญหาข้อพิพาทของอุตสาหกรรมต่อชุมชนในท้องถิ่น

๑๔. ด้านกองทุน ธุรกิจชุมชน และสวัสดิการ

การดำเนินการและการบริหารจัดการกิจการต่างๆ ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งกิจการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของคน เช่นกองทุนในท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน ธุรกิจชุมชน สวัสดิการชุมชน รวมทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่นการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ รักษาพยาบาลของชุมชน การจัดระบบสวัสดิการบริการชุมชน

๑๕. ด้านการเมืองและการปกครอง

ให้ความสำคัญกับข้อมูลนักการเมือง เน้นการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น และที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น รวมปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดการป้องกัน และควบคุมปัญหา ตลอดจนแผนพัฒนาในด้านต่างๆ

๑๖. ด้านบุคคล

ประมวลประวัติและผลงานบุคคลที่เกิดในท้องถิ่น ที่มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ ไม่จำกัดเฉพาะการสร้างผลงานในพื้นที่ภูมิลำเนา รวมทั้งบุคคลที่แม้มิได้เกิดในท้องถิ่น แต่มาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยและทำคุณประโยชน์ ทำผลงานให้แก่ท้องถิ่นนั้นๆ จนเป็นที่ประจักษ์

สารสนเทศ

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ความรู้ ข้อเท็จจริง ที่เกิดจากการผสมผสานของ ตัวเลข ตัวอักษร เสียง ภาพ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารถึงผู้รับสาร ผ่านภาษาพูดและภาษาเขียน ที่ถูกจัดเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบ ๑) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ ๒) สื่อโสตทัศน เช่น เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้รับรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ตามต้องการ

การใช้บริการสารสนเทศ

เมื่อมนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม สารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลมาตั้งแต่อดีต เพราะเชื่อว่าสารสนเทศคือทรัพยากรที่ช่วยไขคำตอบเพื่อลดความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็น ช่วยแก้ปัญหา และใช้เป็นแนวทางตัดสินใจดำเนินงานด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เฉพาะอย่างยิ่งมีความจำเป็นสำหรับการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลที่ลึกซึ้งในการสร้างงานใหม่หรือนวัตกรรมแปลกใหม่หรือให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ รวมทั้งการนำองค์ความรู้ที่ได้มานั้นแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของตนเอง

การบริการสารสนเทศภาคตะวันตก

การจัดบริการสารสนเทศในหอสมุดและศูนย์ข้อมูล จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการสนองความต้องการของผู้ใช้ที่ประสงค์เข้าถึงและใช้สารสนเทศที่ต้องการได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ได้จัดให้มีบริการต่างๆ เพื่อการบริการผู้ใช้นี้

๑ บริการสารสนเทศในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ได้แก่ การให้บริการสารสนเทศในรูปแบบเล่มหนังสือ บทความวารสาร จุลสาร

๒ บริการข่าวสารทันสมัย ผ่านการสืบค้นจากกฤตภาค ทั้งกฤตภาคที่คัดสรรสาระสำคัญจากหนังสือพิมพ์ และกฤตภาคออนไลน์

๓ บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า

๔ บริการประมวลและวิเคราะห์ข่าว เพื่อสะดวกต่อการใช้ประโยชน์ นำเสนอผ่านเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการ ศึกษาการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก
หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ดังนี้

๑. ดำเนินการกับแบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก
  - ๑.๑ จำแนกแบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ตามปีที่ใช้
  - ๑.๒ ออกแบบเพื่อการบันทึกข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการกำหนด

ตาราง

- ๑.๓ บันทึกข้อมูลลงตาราง ตามที่กำหนด
  - ๑.๓.๑ สถานภาพผู้ใช้บริการ เพศชาย หญิง
  - ๑.๓.๒ จำนวนผู้ใช้บริการ จำแนกตามประเภทผู้ใช้บริการ
  - ๑.๓.๓ จำนวนผู้ใช้บริการ จำแนกตามเดือนที่มาใช้บริการ
  - ๑.๓.๔ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ได้ จำแนกตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ
- ๑.๔ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก
๒. ดำเนินการกับแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
๓. วิเคราะห์ผลการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก
๔. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค่าใช้จ่ายบริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบข้อมูลค่าใช้จ่ายทรัพยากรสารสนเทศผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก สำหรับเป็นแนวทางในการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศ นำมาบริการได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ จากแบบขอใช้บริการสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๔ จำแนกตามเพศ ผู้ใช้บริการ เดือนที่ใช้บริการ ประเภททรัพยากรสารสนเทศ และจากแบบสอบถามการให้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ ราย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา เป็นดังนี้

๑. ผลการศึกษาจากแบบขอใช้สารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

จากแบบขอใช้สารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงร้อยละจำนวนผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก จำแนกตามเพศ

เพศ	ปี พ.ศ.							
	๒๕๕๒		๒๕๕๓		๒๕๕๔		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ชาย	๔๗	๓๖.๐๐	๓๒	๔๓.๐๐	๒๗	๓๖.๐๐	๑๐๖	๓๘.๐๐
หญิง	๘๓	๖๔.๐๐	๔๓	๕๗.๐๐	๔๘	๖๔.๐๐	๑๗๔	๖๒.๐๐
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐	๒๘๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า ผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๗๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๐

ตารางที่ ๒ แสดงร้อยละจำนวนผู้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก จำแนกตามประเภทผู้บริการ

ประเภท	ปี พ.ศ.							
	๒๕๕๒		๒๕๕๓		๒๕๕๔		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
บุคคลภายใน	๑๐๖	๘๑.๕	๕๖	๗๕.๐๐	๖๒	๘๓.๐๐	๒๒๔	๘๐.๐๐
บุคคลภายนอก มหาวิทยาลัย	๒๔	๑๘.๕	๑๙	๒๕.๐๐	๑๓	๑๗.๐๐	๕๖	๒๐.๐๐
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐	๒๘๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ส่วนใหญ่เป็นบุคคลภายในมหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน ๒๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐

ตารางที่ ๓ แสดงร้อยละจำนวนผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก
จำแนกตามช่วงเวลาที่ใช้บริการ

เดือน	ปี พ.ศ.							
	๒๕๕๒		๒๕๕๓		๒๕๕๔		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
มกราคม	๒๔	๑๘.๐๐	๖	๘.๐๐	๑๐	๑๓.๐๐	๔๐	๑๔.๐๐
กุมภาพันธ์	๑๑	๘.๐๐	๑๒	๑๖.๐๐	๕	๗.๐๐	๒๘	๑๐.๐๐
มีนาคม	๑๗	๑๓.๐๐	๖	๘.๐๐	๑๗	๒๓.๐๐	๔๐	๑๔.๐๐
เมษายน	๕	๔.๐๐	๕	๗.๐๐	๔	๕.๐๐	๑๔	๕.๐๐
พฤษภาคม	๖	๕.๐๐	๘	๑๑.๐๐	๒	๓.๐๐	๑๖	๖.๐๐
มิถุนายน	๑๔	๑๑.๐๐	๖	๘.๐๐	๒	๗.๐๐	๒๒	๘.๐๐
กรกฎาคม	๗	๕.๐๐	๗	๙.๐๐	๕	๘.๐๐	๑๙	๗.๐๐
สิงหาคม	๑๑	๘.๐๐	๖	๘.๐๐	๖	๔.๐๐	๒๓	๘.๐๐
กันยายน	๒	๒.๐๐	๖	๘.๐๐	๓	๔.๐๐	๑๑	๔.๐๐
ตุลาคม	๘	๖.๐๐	๒	๓.๐๐	๓	๔.๐๐	๑๓	๕.๐๐
พฤศจิกายน	๑๑	๘.๐๐	๕	๗.๐๐	๑๑	๑๕.๐๐	๒๗	๑๐.๐๐
ธันวาคม	๑๔	๑๑.๐๐	๖	๘.๐๐	๗	๙.๐๐	๒๗	๑๐.๐๐
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐	๒๘๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า ผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ส่วนใหญ่มาใช้บริการช่วงเดือน มกราคม และ มีนาคม มากที่สุดเดือนละจำนวน ๔๐ ราย คิด เป็นร้อยละ ๑๔.๐๐

ตารางที่ ๔ แสดงร้อยละจำนวนทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกที่ให้บริการ
จำแนกตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ

ประเภททรัพยากร	ปี พ.ศ.							
	๒๕๕๒		๒๕๕๓		๒๕๕๔		รวม	
	เล่ม/ ร	ร้อยละ	เล่ม/ ร	ร้อยละ	เล่ม/ ร	ร้อยละ	เล่ม/ ร	ร้อยละ
หนังสือ	๙๐	๕๓.๗๐	๑๐๙	๕๐.๘๐	๙๖	๖๖.๗๐	๒๙๕	๕๑.๐๐
รายงานการวิจัย / รายงานประจำปี	๗	๔.๒๐	๙	๓.๕๐	๑๐	๖.๙๐	๒๖	๕.๐๐
แผนที่	๑๖	๙.๕๐	๒๐	๗.๕๐	๓๘	๒๖.๕๐	๗๔	๑๓.๐๐
กฤตภาค (เอกสาร)	๕๓	๓๒.๐๐	๑๒๔	๕๖.๕๐	*	-	๑๗๗	๓๐.๐๐
จุลสาร	๑	๐.๖๐	๓	๑๑.๐๐	-	-	๔	๐.๗๐
อื่นๆ	-	-	๒	๐.๗๐	-	-	๒	๐.๓๐
รวม	๑๖๗	๑๐๐.๐๐	๒๖๗	๑๐๐.๐๐	๑๔๔	๑๐๐.๐๐	๕๗๘	๑๐๐.๐๐

* บริการออนไลน์

จากตารางที่ ๔ พบว่า จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ส่วนใหญ่ผู้ใช้ต้องการทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ จำนวน ๒๙๕ เล่ม คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๐ ทรัพยากรสารสนเทศรองลงมาได้แก่ กฤตภาคจำนวน ๑๗๗ รายการ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐

๒. ผลการศึกษาจากแบบสอบถามการขอใช้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

จากแบบสอบถามผู้มาใช้บริการ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ ราย คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ การใช้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ ราย

ข้อมูลการใช้บริการ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ผู้ใช้บริการ		
เพศชาย	๒๗	๓๖.๐๐
เพศหญิง	๔๘	๖๔.๐๐
๒. สถานภาพ		
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	๒๗	๓๖.๐๐
นักศึกษาระดับปริญญาเอก-โท	๑๕	๒๐.๐๐
นักเรียน	๙	๑๒.๐๐
ประชาชน	๒๔	๓๒.๐๐
๓. วัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ		
ประกอบการทำรายงาน	๓๗	๔๙.๐๐
ประกอบการเขียนผลงาน	๑๔	๑๙.๐๐
ประกอบการทำวิจัย	๒๔	๓๒.๐๐
อื่นๆ	ไม่มี	-
๔. แหล่งหรือเครื่องมือที่ใช้ในการ		
OPAC ของหอสมุด	๓๔	๔๕.๐๐
มูล	๒๓	๓๑.๐๐
เว็บไซต์ของหอสมุด	๑๘	๒๔.๐๐
อื่นๆ	ไม่มี	-

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ข้อมูลการใช้บริการ	จำนวน	ร้อยละ
๕. สารสนเทศ/ข้อมูลที่ได้รับตรงตามที่ต้องการ		
	๔๒	๕๖.๐๐
ตรง ๗๕ %	๓๒	๔๒.๗๐
ตรง ๕๐ %	๑	๑.๓๐
ตรง ๒๕ %	ไม่มี	-
ตรงน้อยกว่า ๒๕ %	ไม่มี	-

จากตารางที่ ๕ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๔๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๔ สถานภาพเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๐ มีวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประกอบการทำรายงาน จำนวน ๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๐ แหล่งหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ คือ OPAC ของหอสมุดฯ จำนวน ๓๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ ผู้ใช้บริการได้รับข้อมูลสารสนเทศตรงตามความต้องการ ๑๐๐ % จำนวน ๔๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๐ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการบริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก เช่น ควรจัดเอกสารเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคำขอใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก สำหรับเป็นแนวทางในการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศ นำมาบริการได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ จากแบบขอใช้บริการสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๔ จำแนกตามเพศ ผู้ใช้บริการ เดือนที่ใช้บริการ ประเภททรัพยากรสารสนเทศ และจากแบบสอบถามการใช้บริการของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ จำนวน ๗๕ ราย

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากแบบขอใช้บริการสารสนเทศของผู้มาใช้บริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก พบว่า ผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นบุคคลภายในมหาวิทยาลัยมากกว่าบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย สำหรับเดือนที่ใช้มากที่สุดคือมกราคม และมีนาคม และผลการศึกษา จากแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากกว่าผู้ชาย ส่วนมากเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด คือการประกอบการทำรายงาน แหล่งหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุดคือ OPAC ของหอสมุด และได้รับสารสนเทศตรงตามความต้องการ ๑๐๐ %

อภิปรายผล

ผู้ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และบุคคลภายในมหาวิทยาลัยมากกว่าบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย เฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาระดับปริญญาตรี อาจเนื่องจากบุคคลภายในมหาวิทยาลัยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษา เข้าถึงข้อมูลที่

อีกทั้งทรัพยากรที่ใช้มากคือหนังสือ อาจเนื่องจากการให้บริการ ผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการ บริการข้อมูลแบบชั้นปิด มีโอกาสได้พูดคุยถึงความต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ กอปรกับผู้ใช้บริการคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลสามารถค้นได้ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการบริการในหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์

๑. ควรเพิ่มการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก เฉพาะอย่างยิ่งหนังสือและกฤตภานำมาบริการ
๒. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกให้มากกว่านี้และสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการใช้สารสนเทศของผู้ใช้บริการจากกฤตภาคศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตกที่จัดให้บริการ
๒. ควรศึกษาการใช้สารสนเทศของผู้ใช้บริการจากฐานข้อมูลภาคตะวันตก

ภาคผนวก

แบบขอใช้สารนิเทศของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

วันที่ .....

หนังสือ กฤตภาค จุลสาร อื่นๆ .....

ชื่อหนังสือ/ข้อมูลเรื่องที่ต้องการ	เลขเรียกหนังสือ	จำนวน	หมายเหตุ
๑.	.....	.....	
๒.	.....	.....	
๓.	.....	.....	
๔.	.....	.....	
๕.	.....	.....	

ชื่อผู้ยืม ..... รหัสนักศึกษา/สังกัด .....

ผู้ให้ยืม ..... ผู้รับคืน .....

แบบสอบถาม

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

๒๒๒๒๒๒

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามที่เป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อการจัดบริการ

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. สถานภาพ

นักศึกษาปริญญาตรี

นักศึกษาปริญญาเอก-โท

นักเรียน

ประชาชน

๓. วัตถุประสงค์ ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศหรือสารสนเทศจากศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก คืออะไร

ประกอบการทำรายงาน

ประกอบการทำวิจัย

ประกอบการเขียนผลงาน

อื่นๆ .....

๔. แหล่งหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ

โอแพคของหอสมุด

เว็บไซต์ของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์

ผู้ให้บริการในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

อื่นๆ

๕. สารสนเทศ/ข้อมูลที่ได้ตรงตามความต้องการหรือไม่

ตรง ๑๐๐ %

ตรง ๕๐ %

ตรง ๗๕ %

ตรง ๒๕ %

ตรงน้อยกว่า ๒๕ %

๖. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการบริการศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก

.....

.....

.....